Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, zobowiązany jest do przeprowadzenia kontroli stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny tych wyrobów - „OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" (zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia MGPiPS z dnia 2 kwietnia 2004 r., Dz. U. Nr 71, poz. 649).

Przepisy dokładnie określają, kiedy usuwanie wyrobów zawierających azbest jest konieczne i jak należy postępować z obiektami, w których użyto azbestu, a jak wtedy, kiedy należy zabezpieczyć wyroby zawierające azbest.

Przegląd techniczny jako ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest jest warunkiem koniecznym i decydującym, kiedy w danym miejscu zawierającym azbest istnieje ryzyko narażenia na zdrowie ludzi.

Kontrolę przeprowadza właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości i w książce obiektu budowlanego umieszcza zapis, że ocenę wykonano.

Jednak ze względu na brak wiedzy fachowej właścicieli, przegląd techniczny, ocenę powinna wykonać osoba z upoważnieniami zawodowymi czyli budowlanymi.

Przy ocenie jest istotne m.in. czy mamy do czynienia z wyrobami „twardymi" czy wyrobami „miękkimi", jakie są uszkodzenia i czy wyrób jest narażony na uszkodzenia mechaniczne. Również ważne jest gdzie jest zastosowany azbest, na zewnątrz czy wewnątrz pomieszczenia i czy pomieszczenia wykorzystywane są przez dzieci, młodzież, sportowców i czy wykorzystywane są przez cały czas, czy też odwiedzane okresowo.

Obecność „twardych" wyrobów zawierających azbest w danym miejscu nie oznacza automatycznie konieczności ich usuwania. Decyduje o tym ocena, jako ocena punktowa. Przekroczenie 65 punktów oznacza konieczność wymiany lub naprawy wyrobu azbestowego. Jeśli punktacja wynosi od 35 do 65 punktów, to właściciel musi powtarzać kontrolę corocznie, jeśli poniżej 35 - co 5 lat.

Na podstawie art. 66 prawa budowlanego nadzór budowlany może nakazać natychmiastowe usunięcie wyrobów z azbestem z budynku, gdy zagraża to życiu lub zdrowiu albo środowisku.

Szczególne zagrożenie stwarzają wyroby „miękkie” o znacznym udziale azbestu w wyrobie (izolacje azbestowe, sznury, tektury itp. oraz wyroby znajdujące się wewnątrz obiektów, a szczególnie wyroby w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi, zwykle uzyskują tak dużo punktów, że należy je usunąć), przy niskiej zawartości materiału wiążącego, które niezależnie od oceny stanu, przeglądu technicznego należy usunąć z obiektu.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 71, 2004 r., poz. 649) pierwszej oceny należało dokonać w terminie 6 miesięcy od jego wejścia w życie, czyli do 16 listopada 2004 r. Właściciel powinien jeden egzemplarz oceny zachować, łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a drugi przekazać do właściwego organu nadzoru budowlanego (powiat, urząd lub wojewódzki urząd).

Należy zwrócić uwagę, że rozporządzenie poprzednie, tj. z dnia 14 sierpnia 1998 r., zobowiązywało właścicieli do przeprowadzenia pierwszej przedmiotowej oceny, przeglądu technicznego do dnia 31 marca 1999 r.

Na terenie Polski jest ok. 1,5 mln budynków zawierających azbest (Krajowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest). Z danych Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego wynika, że przedmiotowych ocen przeprowadziło tylko ok. 1/4 właścicieli obiektów.

Inspektorzy nadzoru budowlanego mogą ukarać właścicieli, którzy nie dokonali takiej oceny, mandatem do 1000 zł. Być może w stosunku do ewentualnej szkodliwości azbestu dla zdrowia ludzi nie jest to wysoka cena, ale karę można nakładać często.